

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่องการนำเสนอโปรแกรมฝึกอบรม เสริมสมรรถภาพทางวิชาการแก่
ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 10
ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย เป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการ
ของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินโปรแกรมฝึกอบรม เสริมสมรรถภาพทางวิชาการแก่ครูวิชา
การกลุ่มโรงเรียน

ซึ่งได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การเลือกตัวอย่างประชากร
2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. การนำเสนอโปรแกรม

การเลือกตัวอย่างประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ตัวอย่างประชากรที่เป็นศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์
อำเภอ ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน โดยจำแนกตัวอย่างประชากรออกเป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 ตัวอย่างประชากรในการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูลพื้นฐาน และตอบแบบสอบถาม
เพื่อหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการของครูวิชาการกลุ่ม
โรงเรียนก่อนสร้างโปรแกรมฝึกอบรม การเลือกตัวอย่างประชากรกลุ่มนี้ ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบ
เจาะจง (Purposive Random Sampling) ได้ตัวอย่างประชากร ดังนี้

1. เลือกจังหวัดที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมา 2 จังหวัด
2. เลือกจังหวัดที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมา 4 จังหวัด
3. เลือกอำเภอที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจากข้อ 1 มา 1 อำเภอ
ต่ำมา 1 อำเภอ รวมเป็น 2 อำเภอ
4. เลือกอำเภอที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจากข้อ 2 มา 1 อำเภอ
ต่ำมา 2 อำเภอ รวมเป็น 3 อำเภอ
5. เลือกกลุ่มโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจากข้อ 3 มา 1 กลุ่ม กลุ่มต่ำ
1 กลุ่ม
6. เลือกกลุ่มโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจากข้อ 4 มา 1 กลุ่ม กลุ่มต่ำ
1 กลุ่ม

เลือกตัวอย่างประชากร

1. เลือกศึกษานิเทศก์จังหวัดจากข้อ 2 มา 2 จังหวัด โดยกำหนดตำแหน่งดังนี้
 - 1.1 หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ จังหวัดละ 1 คน เป็น 2 คน
 - 1.2 หัวหน้าฝ่ายนิเทศก์การศึกษา จังหวัดละ 1 คน เป็น 2 คน
 - 1.3 ศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่เลขา
ศูนย์วิชาการจังหวัด จังหวัดละ 1 คน เป็น 2 คน

รวมทั้งสิ้น 6 คน
2. เลือกศึกษานิเทศก์อำเภอจากข้อ 3, 4 รวมเป็นศึกษานิเทศก์อำเภอ 5 คน
3. เลือกครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนจากข้อ 5, 6 ได้ 12 คน
4. เลือกครูวิชาการโรงเรียนจากข้อ 5, 6 ได้ 12 คน

ศึกษานิเทศก์จังหวัด	6 คน
ศึกษานิเทศก์อำเภอ	5 คน
ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน	12 คน
ครูวิชาการโรงเรียน	12 คน
รวม	35 คน

ตัวอย่างประชากรกลุ่มนี้ ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ขึ้นในการประเมินโปรแกรมฝึกอบรม

ประเภทที่ 2 เป็นตัวอย่างประชากรที่ทำการประเมินโปรแกรมฝึกอบรมเสริมสมรรถภาพทางวิชาการแก่ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling)

1. เลือกจังหวัด จำนวนร้อยละ 50 ของจังหวัดในเขตการศึกษา 10 ซึ่งมีทั้งหมด 7 จังหวัด โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้จำนวน 4 จังหวัด
2. สุ่มอำเภอตัวแทนจาก 4 จังหวัดในข้อ 1 ซึ่งมีทั้งหมด 55 อำเภอ จำนวนร้อยละ 25 โดยวิธีสุ่มแบบง่าย ได้จำนวน 15 อำเภอ
3. สุ่มกลุ่มโรงเรียนที่เป็นตัวแทน ในอำเภอที่ได้จากข้อ 2 ซึ่งมีทั้งหมด 137 กลุ่ม จำนวนร้อยละ 50 โดยวิธีสุ่มแบบง่าย ได้จำนวน 69 กลุ่ม
4. สุ่มตัวอย่างประชากร
 - 4.1 ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนจากกลุ่มโรงเรียนในข้อ 3 ซึ่งมีครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนทั้งสิ้น 822 คน จำนวนร้อยละ 15 โดยวิธีสุ่มแบบง่าย ได้จำนวน 207 คน
 - 4.2 ศึกษานิเทศก์จังหวัดเป็นศึกษานิเทศก์จังหวัดทุกคนของ 4 จังหวัดในข้อ 1 รวมทั้งหมด 54 คน
 - 4.3 ศึกษานิเทศก์อำเภอเป็นศึกษานิเทศก์อำเภอทุกคนของ 15 อำเภอในข้อ 2 รวมทั้งสิ้น 54 คน
 - 4.4 ครูวิชาการโรงเรียน ซึ่งตำแหน่งนี้ไม่มีพระราชบัญญัติหรือระเบียบการแต่งตั้ง การแต่งตั้งครูวิชาการโรงเรียน เป็นไปโดยความเห็นชอบของคณะครูในโรงเรียน และขึ้นกับการแบ่งสายงานบริหารในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนซึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนบุคลากรในโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน โรงเรียนบางแห่งจึงไม่มีครูวิชาการโรงเรียน ไม่สามารถบอกจำนวนที่แน่นอนได้ ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sample) ได้ตัวอย่างประชากรที่เป็นครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 145 คน

ศึกษานิเทศก์จังหวัด 54 คน

ศึกษานิเทศก์อำเภอ 54 คน

ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน	207	คน
ครูวิชาการโรงเรียน	145	คน
รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น	460	คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ฉบับ คือ

1. แบบสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน และข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินการฝึกอบรม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างโปรแกรมฝึกอบรม เสริมสมรรถภาพทางวิชาการแก่ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน

2. แบบสอบถามเพื่อหาข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน

แบบสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูลพื้นฐาน และแบบสอบถามเพื่อหาข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร ประเภทที่ 1 จำนวน 35 คน เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน

3. โปรแกรมฝึกอบรม เสริมสมรรถภาพทางวิชาการแก่ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. แบบประเมินโปรแกรมฝึกอบรม

เครื่องมือทั้ง 4 ฉบับ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร หนังสือ และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน มีลักษณะ เป็นคำถามปลายเปิด

แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสาระและสมรรถภาพ ลักษณะกิจกรรมที่ควรจัดในโปรแกรมฝึกอบรมครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับวิธีการดำเนินการฝึกอบรม

3. สร้างแบบสอบถาม เพื่อศึกษาข้อมูล เบื้องต้น เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน

แบบสอบถามแบ่ง เป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสาระและสมรรถภาพที่ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนต้องการพัฒนา แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. สมรรถภาพด้านความรู้เกี่ยวกับงานวิชาการและเทคโนโลยีทางการศึกษา
2. สมรรถภาพด้านปฏิบัติการสอน และนิเทศการสอน
3. สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์และการประสานงาน

4. โปรแกรมฝึกอบรม เสริมสมรรถภาพทางวิชาการแก่ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 10

ประกอบด้วย

หลักการ

วัตถุประสงค์

สาระและสมรรถภาพที่พึงประสงค์

กิจกรรมที่ใช้ฝึกอบรม

การดำเนินงาน

การประเมินผล และการติดตามผลการฝึกอบรม

5. สร้างแบบประเมินโปรแกรมฝึกอบรม เสริมสมรรถภาพทางวิชาการแก่ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ลักษณะของแบบประเมินแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 มี 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมการฝึกอบรมโดย
ใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 6 ระดับ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ประเมินแสดงความเห็นต่อ
โปรแกรมฝึกอบรม

6. นำโปรแกรมฝึกอบรมฉบับร่าง พร้อมด้วยแบบประเมินโปรแกรมการฝึกอบรมไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุง

7. นำโปรแกรมการฝึกอบรม พร้อมแบบประเมินโปรแกรมฝึกอบรมไปให้ศึกษานิเทศก์ จังหวัด 10 คน ศึกษานิเทศก์อำเภอ 10 คน ครูวิชาการกลุ่ม 10 คน และครูวิชาการโรงเรียน 10 คน ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรลองประเมินเพื่อนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ โดยพิจารณาจากผลตอบแบบประเมินในด้านการเข้าใจคำสั่งในแบบประเมิน ตลอดจนความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในข้อความของแบบประเมินและโปรแกรม

8. นำโปรแกรมฝึกอบรม พร้อมด้วยแบบประเมินโปรแกรมฝึกอบรมไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร ทั้ง 4 กลุ่ม รวมทั้งมท 460 คน

9. นำข้อมูลมาวิเคราะห์

การเก็บรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูล 2 ครั้ง

ครั้งแรก ผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์ และแจกแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน

ครั้งที่สอง ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมฝึกอบรมเสริมสมรรถภาพทางวิชาการแก่ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน พร้อมด้วยแบบประเมินโปรแกรมไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างประชากรและไปขอรับคืนมาด้วยตนเอง ได้รับแบบประเมินโปรแกรมฝึกอบรมที่สมบูรณ์คืนมา 427 ฉบับ ดังรายการต่อไปนี้

ศึกษานิเทศก์จังหวัด แจกไป 54 ฉบับ ได้รับคืนมา 43 ฉบับ คิดเป็น 79.63 %

ศึกษานิเทศก์อำเภอ แจกไป 54 ฉบับ ได้รับคืนมา 53 ฉบับ คิดเป็น 98.15 %

ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน แจกไป 207 ฉบับ ได้รับคืนมา 191 ฉบับ คิดเป็น 92.27 %

ครูวิชาการโรงเรียน แจกไป 145 ฉบับ ได้รับคืนมา 140 ฉบับ คิดเป็น 96.55 %

รวมได้รับแบบประเมินที่สมบูรณ์คืนมาทั้งสิ้น 427 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.83 %

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ได้ทำการวิเคราะห์ 2 ครั้ง

ครั้งที่ 1 ตอนที่ 1 วิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เป็นรายข้อ เพื่อประมวลความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการของครูวิชาการโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสามกลุ่มว่า มีความคิดเห็นว่าครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการในด้านใด สอดคล้องกันหรือไม่ ถ้ากลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสามกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกัน และค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่ตั้งไว้ว่าจะยอมรับแล้ว จะนำสมรรถภาพในด้านนั้นไปสร้างเป็นโปรแกรมฝึกอบรม หากกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกัน แต่ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ สมรรถภาพในด้านนั้นก็จะไม่ถูกนำไปสร้างเป็นโปรแกรมฝึกอบรม

ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสามมีความเห็นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการของครูวิชาการกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มเป็นรายข้อด้วยวิธีทดสอบอัตราส่วน ของเซฟเพ

$$F = \frac{(M_1 - M_2)^2}{MS_w \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right) (K - 1)}$$

(ประกอบ กรรณสูตร 2528 : 182)

เกณฑ์การพิจารณา

ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสามกลุ่มมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน หลังจากวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มแล้ว มีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

1. หาก 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับ แต่อีกหนึ่งกลุ่มมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งมีความเห็นไม่สอดคล้องกับกลุ่มใหญ่ ก็ให้นำสมรรถภาพในด้าน

นั้นไปสร้าง เป็นโปรแกรมฝึกอบรม

2. หาก 2 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกัน และมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ที่จะยอมรับ สมรรถภาพในด้านนั้นจะไม่ถูกนำไปสร้างโปรแกรมฝึกอบรม

การกำหนดค่าคะแนนดังนี้

มีความต้องการมากที่สุด	6	คะแนน
มีความต้องการมาก	5	คะแนน
มีความต้องการค่อนข้างมาก	4	คะแนน
มีความต้องการปานกลาง	3	คะแนน
มีความต้องการค่อนข้างน้อย	2	คะแนน
มีความต้องการน้อย	1	คะแนน

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยถือ เกณฑ์ดังนี้

5.50-6.00	มีความต้องการมากที่สุด
4.50-5.49	มีความต้องการมาก
3.50-4.49	มีความต้องการค่อนข้างมาก
2.50-3.49	มีความต้องการปานกลาง
1.50-2.49	มีความต้องการค่อนข้างน้อย
1.00-1.49	มีความต้องการน้อย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อจะนำไปพิจารณาในการสร้างโปรแกรมฝึกอบรม โดยตั้ง เกณฑ์เฉลี่ยไว้ 4.50 หากผลการวิเคราะห์รายข้อใดมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 4.50 สมรรถภาพในด้าน นั้นจะไม่นำไปสร้าง เป็นโปรแกรมฝึกอบรมตาม เกณฑ์ที่ตั้งไว้

ครั้งที่ 1 ตอนที่ 2 วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนสร้างโปรแกรม ฝึกอบรม โดยหาค่าร้อยละ จัดหมวดหมู่ เพื่อประมวลสมรรถภาพที่ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนต้อง การพัฒนามาสร้าง เป็นโปรแกรมฝึกอบรม โดยถือ เกณฑ์มีความถี่ร้อยละ 60 ขึ้นไป

ครั้งที่ 2 ตอนที่ 1 วิเคราะห์แบบประเมินโปรแกรมฝึกอบรม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถาน ภาพของผู้ประเมินด้วย ค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

ครั้งที่ 2 ตอนที่ 2 วิเคราะห์แบบประเมินโปรแกรมฝึกอบรม ตอนที่ 2 ส่วนที่ 1 โดยใช้ วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เป็นรายข้อ

เพื่อประมวลความคิดเห็นจากการประเมินโปรแกรมฝึกอบรมของตัวอย่างประชากรทั้งสามกลุ่มต่อ
โปรแกรมฝึกอบรม เสริมสมรรถภาพทางวิชาการแก่ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน

กำหนดค่าคะแนนดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	6	คะแนน
เห็นด้วยมาก	5	คะแนน
เห็นด้วยพอสมควร	4	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	1	คะแนน

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยถ้อยแถลง ดังนี้

5.50 - 6.00	เห็นด้วยมากที่สุด
4.50 - 5.49	เห็นด้วยมาก
3.50 - 4.49	เห็นด้วยพอสมควร
2.50 - 3.49	เห็นด้วยน้อย
1.50 - 2.49	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.00 - 1.49	ไม่เห็นด้วย

และวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเพื่อประเมินโปรแกรมฝึกอบรม ตอนที่ 2 ส่วนที่ 2
โดยหาค่าร้อยละ จัดหมวดหมู่ แล้วนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

การนำเสนอโปรแกรมฝึกอบรมเสริมสมรรถภาพ ทางวิชาการแก่ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประเมินความเชื่อมั่น ของโปรแกรมฝึกอบรม แล้วนำเสนอ
เสนอโปรแกรมฝึกอบรมเสริมสมรรถภาพทางวิชาการแก่ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 10 ที่ผ่านการประเมินจากตัวอย่างประชากรและได้
ปรับปรุงแล้ว